

POSTANOWIENIE

24 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 24 czerwca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Z. O. i E. O.
przeciwko Bank w W.
o ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Bank w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 9 listopada 2023 r., I ACa 1576/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Bank z siedzibą w W. wywiódł skargę kasacyjną od wyroku Sądu apelacyjnego w Białymstoku z 9 listopada 2023 r., wydanego w sprawie z powództwa Z. i E. O. o ustalenie.

Potrzebę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił występowaniem w sprawie następujących zagadnień prawnych:

1. Czy możliwe jest ustalenie nieważności umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej wskutek uznania przez sąd za niedozwolone postanowień umowy kredytu dotyczących sposobu ustalania kursu waluty obcej poprzez odesłanie do tabeli kursowej stosowanej przez bank, jeżeli po ich usunięciu treść umowy nie wykracza poza granice swobody umów w rozumieniu

art. 353¹ k.c. ani nie jest sprzeczna z treścią art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawą z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw?

2. Czy w świetle art. 385² k.c., możliwe jest uznanie przez sąd za niedozwolone postanowień umowy kredytu odniesionego do waluty obcej, dotyczących stosowanego do przeliczeń kursu waluty obcej poprzez odesłanie do tabeli kursowej stosowanej przez bank, jeżeli w chwili jej zawarcia stanowi ona dla kredytobiorcy-konsumenta rozwiązanie korzystniejsze ekonomicznie aniżeli to, które wiąże się z zawarciem tzw. umowy kredytu złotowego;

3. Czy okoliczności, od których zależy uznanie postanowień umowy kredytu dotyczących sposobu ustalania kursu waluty obcej poprzez odesłanie do tabeli kursowej stosowanej przez bank za sprzeczne z dobrymi obyczajami, są tożsame z okolicznościami prowadzącymi do uznania ich za rażąco naruszające interesy konsumenta, a w konsekwencji, czy postanowienia te, uznane przez sąd za sprzeczne z dobrymi obyczajami, mogą zostać automatycznie (*ipso facto*) uznane za rażąco naruszające interesy konsumenta?

4. Czy art. 358 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy (tj. w brzmieniu z dnia 23 marca 2010 r.) na zasadzie art. 56 k.c. może zostać zastosowany jako przepis dyspozytywny, wprowadzający w miejsce postanowień umowy i regulaminu wyeliminowanych ze stosunku prawnego z powodu nieważności, postanowienia wynikające z ogólnych przepisów Kodeksu cywilnego?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotne zagadnienie prawne, jako podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania musi mieć charakter doniosły z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nie może być rozwiązane w świetle dotychczasowego orzecznictwa. Jego wyjaśnienie powinno się bowiem przyczynić do rozwoju prawa (zob. np. postanowienia SN: z 26.10.2023 r., I CSK 76/23; z 20.10.2023 r., I CSK 1374/23; z 3.10.2023 r., I CSK 2591/23; z 15.09.2023 r., I CSK 4360/22; z 18.08.2023 r., I CSK 4091/22; z 2.08.2023 r., I CSK 6585/22; z 13.07.2023 r., I CSK 2570/22; z 30.05.2023 r., I CSK 5362/22; z 24.04.2023 r., I CSK 5428/22).

W ostatnich latach do Sądu Najwyższego trafiło wiele spraw odnoszących się do problemów prawnych opisanych przez skarżącego. W konsekwencji ukształtowała się linia orzecznicza, uwzględniająca bogaty dorobek judykatury TSUE. Rozwój orzecznictwa na temat tzw. „kredytów frankowych” zakończył się 25 kwietnia 2024 r. powzięciem przez SN w składzie całej izby uchwały III CZP 25/22, mającej moc zasady prawnej *ex lege* (art. 87 ustawy o SN).

W uchwale SN podsumował dotychczasową linię orzeczniczą, przyjmując że:

1. W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.
2. W razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.
3. Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.
4. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.
5. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

Odstąpienie od zasady prawnej przyjętej przez skład całej izby jest zaś możliwe tylko poprzez wydanie kolejnej uchwały w analogicznym składzie (art. 88 ustawy o SN).

Skarżący nie przedstawił zatem nowych problemów prawnych, które nie zostałyby do tej pory rozwiązane przez Sąd Najwyższy.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

[SOP]

(r.g.)